

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КАЗАКЛАР АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

422722, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Казаклар авылы, Совет ур., 5

**СОВЕТ КАЗАКЛАРСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422722, Республика Татарстан, Высокогорский район,
с. Казаклар, ул. Советская, д. 5

Тел./факс: +7(84365) 63-4-30, e-mail: Kazak.Vsg@tatar.ru

**КАРАР
17 июнь 2019 ел**

**РЕШЕНИЕ
№ 112**

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл
жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле
нормативларын раслау турында**

Шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә гамәлдәге законнарны башкару максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.4 статьясы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында”, 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы 4 бүлегә, “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында”, 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясы 5 бүлегә нигезендә, авыл жирлекләренә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләре булып торыуын һәм авыл жирлекләре территориясендә муниципаль район жирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлегә Советы,

КАРАР ИТТЕ:

1. Теркәлгән Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын, кушымта нигезендә расларга.

2. Әлегә карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникацияләр челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru/> веб-адресы һәм Биектау муниципаль районының рәсми сайтында Интернет челтәрендә <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> адресы буенча авыл жирлекләре бүлегендә бастырып чыгарырга.

3. Карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Совет рәисе урынбасары,
авыл жирлегә башлагы урынбасары

Р.Х.Идрисов

Кушымта
Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы
Казаклар авыл жирлеге
Советы Карарына
17 июнь 2019 ел № 112

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ КАЗАКЛАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕН ШӘһӘР
ТӨЗЕЛЭШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ
ЖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ**

ЭЧТӘЛЕК

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР **Ошибка! Закладка не определена.**
2. ИСӘПЛӘУ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕНЕҢ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ КУЛЛАНУ ӨЛКӘСЕ **Ошибка! Закладка не определена.**
3. КАЗАКЛАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНӨ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКА 7
4. ТӨП ӨЛЕШ **Ошибка! Закладка не определена.**
 - 4.1. Авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм белән тәэмин итү, су чыгару объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 10
 - 4.2. Авыл жирлекләре чикләрендә автомобиль юллары һәм жирлекнең, авыл жирлеге халкының жирле әһәмияткә ия булган объектларына караган транспорт объектлары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 12
 - 4.3. Социаль яклауда мохтаж булган гражданның, авыл жирлеге халкының хокукларын тәэмин итүдә тормышка ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән итүнең минималь дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 13
 - 4.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 13
 - 4.5. Авыл жирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 14

- 4.6. Авыл жирлеге халкының информатизация һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсе исәпләү күрсәткечләре 14
- 4.7. Авыл жирлеге халкының коммунал калдыкларны жыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 16
- 4.8. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 16
- 4.9. Авыл жирлеге халкының ритуал хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 17
- 4.10. Авыл жирлеге халкының социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 17
5. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТКӘ ИЯ БУЛГАН ОБЪЕКТЛАРГА, КҮРСӘТЕЛГӘН ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА НОРМАТИВ ИЖТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӘҮГӘ РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР **Ошибка! Заклад**
- 5.1. Авыл жирлеге халкының электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр 18
- 5.2. Авыл жирлеге халкының торак пункт чикләрендә урнашкан транспорт объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр 23
- 5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга рекомендацияләр 23

5.4. Авыл жирлеге халкының мэдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын ачыклауга, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга рекомендацияләр	24
5.5. Информатизация һәм элемент объектларын урнаштыруга рекомендацияләр	25
5.6. Авыл жирлеге халкының коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр	26
5.7. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр	27
5.8. Зиратларны урнаштыруга рекомендацияләр.....	28
6. ИСӘПЛӘУ КҮРСӘТКЕЧЛӨРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАРО	Ошибки! За

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1.. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары (алга таба – нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы норматив-хокукый актлары нигезендә эшләп чыгарылган.

1.2. Әлеге нормативлар белән жайга салынмый торган мәсьәләләр, Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган, “Техник жайга салу турында”, 2002 елның 27 декабрдәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә, законнар һәм норматив-техник документлар белән жайга салыналар.

1.3. Әлеге нормативлар үз эшчәнлеген Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеге территориясендә тормышка ашыра торган, аларның оештыру-хокук формасына карамый, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә барлык субъектлары өчен мәжбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектлавының расланган жирле нормативлары, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары,

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеге жирде үзидарэ органнары норматив хокукый актлары нигезендэ тормышка ашырыла.

1.5. Элеге нормативлар жирлекнең, авыл жирлеге халкының жирле эһәмияткә ия булган объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе исәпләү күрсәткечләренең барысын тәшкит итә; элеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре.

1.6. Авыл жирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин итү дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре билгеләнә торган жирлекнең жирле эһәмияткә ия объектларына һәм авыл жирлеге халкы өчен элеге объектларның территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләренә түбәндәге өлкәләргә караган объектлар кертелә:

халыкны электр, жылылык, газ, су белән тәэмин итү, су чыгару;

торак пунктлар чикләрендә жире эһәмияткә ия булган автомобиль юллары, жирлекнең жирле эһәмияткә ия булган транспорт объектлары;

социаль яклауга мохтаж булган гражданның хокукларын тәэмин итү буенча тормышка ашырыла торган торак төзелеше;

мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру;

информатизация һәм элементә;

физик культура һәм массакүләм спорт;

коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару;

төзекләндерү һәм яшелләндерү;

ритуал хезмәтләр күрсәтү;

социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар үз эченә түбәндәге бүлекләренә кертә:

төп өлеш (авыл жирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин итү дәрәжәсенең исәпләү күрсәткечләре билгеләнә торган жирлекнең жирле эһәмияткә ия объектларына һәм авыл жирлеге халкы өчен элеге объектларның территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәпләү

күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәпләү күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәпләү күрсәткечләренең куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

авыл жирлегенә халкының жирлекнең жирле әһәмияткә ия объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, әлегә объектларны урнаштыруга рекомендацияләр;

авыл жирлегенә кыскача характеристика.

2. ИСЭПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәпләү күрсәткечләре Казаклар авыл жирлеге территорияләренә карата эшләп чыгарыла торган Казаклар авыл жирлеген территорияль планлаштыру документларын әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм тормышка ашырганда кулланылалар.

2.2. Шәһәр төзелешен проектлау нормативлары дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары карарларын кабул итү, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында законнарны контрольдә тоту һәм күзәтчелек органнары тарафыннан кулланылалар.

2.3. Жирле әһәмияткә ия объектлар исемлеге, әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл жирлеге халкын тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәжәсе исәпләү күрсәткечләре һәм авыл жирлеге халкы өчен әлеге объектларның территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләре башкару өчен мәжбүри булып тора.

2.4. Гамәлдә булган норматив документларны бетерү һәм (яки) үзгәртү, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгәннәренә дә, бетерелгәннәре урынына кертелә торган нормалар белән җитәкчелек итәргә киңәш ителә.

3. КАЗАКЛАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНӘ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКА

3.1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авлы жирлеге территориясенә кыскача характеристика, шулай ук халык саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы, башка характерлы үзекчәлекләре турында мәгълүматлар 1 нче таблицада китерелгән.

1 нче таблица

№ т/б	Күрсәткечнең исеме	Характеристика
1	Авил жирлеге территориясенен муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	муниципаль районның көнчыгыш өлешендә, Татарстан Республикасының төньяк-көнбатыш өлешендә
2	Авил жирлеге чикләрендә территориянең гомуми мәйданы, га	14272,8
3	Авил жирлеге составына керүче торак пунктларның исемлеге	Казаклар авылы Матмыр авылы Наратлык авылы Өлә авылы
4	2018 елның 1 сентябренә даими халык саны	
	барлыгы, кеше	586
	торак пунктлар буенча, кеше:	
	Казаклар авылы	215
	Матмыр авылы	21
	Наратлык авылы	172
	Өлә авылы	178
5	2018 елның 1 сентябренә халык тыгызлыгы, кеше, кв.метр	4,11
6	2018 елның 1 сентябренә халыкның яшь структурасы	
	эшкә яраклы яшьтән яшьрәк халык, кеше	88
	эшкә яраклы яшьтәге халык (ир-атлар 16-59 яшь, хатын-кызлар 16-54 яшь), кеше	334

	эшкә яраклы яшътән олырак халык, кеше	164
7	2030 елга даими халык саны фаразы	
	барлыгы, кеше	586
	торак пунктлар буенча, кеше:	
	Казаклар авылы	215
	Матмыр авылы	21
	Наратлык авылы	172
	Өлә авылы	178
8	2018 елның 1 сентябрә авыл жирлегенә торак фонды	
	барлыгы, торак мәйданның мең кв.метры	-
9	Халыкның торак белән тәэмин ителгәнлек дәрәжәсе, кв.метр/кеше	-
10	Авыл жирлеге территориясендә табигать-климат шартлары	
	климатик район (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы буенча)	ПВ
	сейсмик куркынычлык дәрәжәсе (баллар)	6
	табигать-климат шартларына гомуми характеристика	уңайлы

4. ТӨП ӨЛӨШ

4.1. Авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм белән тээмин итү, су чыгару объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.1.1. Торак пунктларны төзүнең инженер жиһазлары системасын билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган территориаль планлаштыру документлары һәм авыл жирлеген су белән тээмин итү, канализация, электр, жылылык һәм газ белән тээмин итү схемалары нигезендә проектларга киңәш ителә.

Әлеге тармак схемаларында технология, егәрлек, инженер челтәрләре күләме принципияль мәсьәләләре хәл ителергә, схеманы тормышка ашыру буенча рекомендацияләр бирелергә тиеш.

4.1.2. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләре 2 таблицада китерелгән.

2 нче таблица

№ т/ б	Объектның исеме	Халыкны минималь мөмкин булган тээмин итү дәрәжәсе	Халык өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Электр белән тээмин итү системасы объектлары: электрлы трансформатор подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнештәге электр челтәрләре	торак һәм жәмәгать биналарының электр энергиясе белән 100 процент тээмин ителгәнлеге; торак урамнарны 100 процент урам утлары белән тээмин итү	билгеләнми

2	<p>Жылылык белән тээмин итү системасы объектлары, шул исәптән:</p> <p>үзәкләштерелгән: котельлы, жылылык электростанцияләре, жылылык челтәрләре; үзәкләштерелмәгән: автоном һәм шәхси котельлы, фатир, жылылык генераторлы, жылылык челтәрләре</p>	<p>торақ һәм жәмәгать биналарының жылылык энергиясе белән 100 процент тээмин ителгәнлеге.</p>	<p>билгеләнми</p>
3	<p>Үзәкләштерелгән газ белән тээмин итү системасы объектлары:</p> <p>газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ көйләү пунктлары; газ бүлү челтәрләре</p>	<p>торақ биналарның газ белән 100 процент тээмин ителгәнлеге.</p>	<p>билгеләнми</p>
4	<p>Үзәкләштерелгән су юелән тээмин итү системасы объектлары:</p> <p>су белән тээмин итү чыганақлары, су алу жайланмалары, су саклау өчен урыннар, суүткәргечләр</p>	<p>торақ һәм жәмәгать биналарының су белән 100 процент тээмин ителгәнлеге.</p>	<p>билгеләнми</p>

5	Су бүлү системасы объектлары**, шул исәтән: үзәкләштерелгән: чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация су торбалары; үзәкләштерелмәгән: локальчистарту корылмалары, юдыру жайланмалары, канализация су торбалары	торак һәм жәмәгать биналарының 100 процент тәэмин ителгәнлеге.	билгеләнми
---	---	--	------------

** исәпләү күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый

4.2. Авыл жирлекләре чикләрендә автомобиль юллары һәм жирлекнең, авыл жирлеге халкының жирле әһәмияткә ия булган объектларына караган транспорт объектлары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенәң максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.2.1. Автомобиль транспортының үтә алуы барлык биналарга һәм корылмаларга тәэмин ителергә тиеш.

4.2.2. Авыл жирлеге халкы өчен жәмәгать пассажир транспортының тукталыш пунктларының территориаль мөмкинлеге максималь мөмкин булган исәпләү күрсәткечләрен 3 таблица нигезендә кабул итергә тиешле. Әлеге объектлар белән авыл жирлеге халкын минималь мөмкин дәрәжәдә тәэмин итү исәпләү күрсәткечләре билгеләнми.

3 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халык өчен территориаль үтә алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе (метрларда)
----------	-----------------	---

1	Торак пункт буенча тулаем алганда тукталу пунктлары	500
---	---	-----

4.3. Социаль яклауда мохтаж булган гражданның, авыл жирлеге халкының хокукларын тээмин итүдә тормышка ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән итүнең минималь дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенен максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.3.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 4 таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

4 нче таблица

№ т/ б	Объектның исеме	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе (кв. м/кеше)		Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
		2019 ел	2030 ел	
1	Авыл торак пунктларында торак биналар	23,1	26,4	билгеләнми

Искәрмә.

Киләчәккә исәпләү күрсәткечләре 2025, 2035 елларга ирешелгән торак биналарның гомуми мәйданы белән фактта минималь тээмин итүне исәпкә алып төзәтмәләр кертелә.

4.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсенен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенен максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.4.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 5 таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

5 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе	Халык өчен территорияль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Түбәндәге халык саны белән торак пунктларда клуб учреждениеләре: 0,2 – 1 мең кеше 1 – 3 мең кеше	300 урын 300 – 230 урын	билгеләнми
2	Түбәндәге халык саны белән авыл торак пунктларында авыл китапханәсе: 1 – 3 мең кеше	6 – 7,5 мең саклау берәмлеге; 5 – 6 урын 1000 кешегә	билгеләнми
<p>Искәрмә.</p> <p>1. Кимрәк исәпләү күрсәткечен зур торак пунктлар өчен кабул итәргә киңәш ителә.</p> <p>2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Карары нигезендә, 2019 елга халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тээмин итү социаль гарантияләре дәрәжәсе гамәлдә булган тээмин итү дәрәжәсендә кабул ителә.</p>			

4.5. Авыл жирлеге халкының физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территорияль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.5.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

6 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе	Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Спорт заллары	1000 кешегә 350 кв.метр идән майданы	билгеләнми
2	Яссылыктагы яссылыктагы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв.метр	билгеләнми

4.6. Авыл җирлеге халкының информатизация һәм элемент объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.6.1. Авыл җирлеге халкын информатизация һәм элемент объектлары белән тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

7 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Исәпләү берәмлеге	Халыкны тээмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Почта элементәсе бүлеге	авыл җирлегендә торак пунктлар	1

4.6.2. Авыл җирлеге халкын тээмин итүнең информатизация һәм элемент объектлары белән тээмин итүнең максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре билгеләнмиләр.

4.7. Авыл жирлеге халкының коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.7.1. Коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектлары исемлеге, андый объектларның урнашу урыны Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеге территориясен санитар эшкәртү Генераль схемасы нигезендә кабул ителә.

4.7.2. Авыл жирлеге халкын каты коммуналь калдыкларны жыю өчен контейнер майданчыклары (яшәү урыныннан, балалар һәм дөвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт майданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан читтә булу) белән тәэмин итүнең максималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре 100 метр дип кабул итәргә тиешле.

4.8. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлеге объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.8.1. Авыл жирлеге халкын яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

8 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе (кв. м/кеше)	Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Авыл торак пунктларында гомуми кулланылыштагы территорияләрне яшелләндерү	12	билгеләнми

Искәрмә.

Урман, зур елга һәм сулыкларның яр буе зоналарында урнашкан торак пунктлар өчен гомуми кулланудагы яшелләндерелгән территория майданнарын киметү мөмкин, ләкин 20%тан да күбрәк түгел.

4.9. Авыл жирлегә халкының ритуал хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлегә объектларның авыл жирлегә халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.9.1. Күрсәтелгән исәпләү күрсәткечләрен 9 нчы таблица нигезендә кабул итәргә тиешле.

9 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсе (га/1 мең кеше)	Халык өчен территориаль ала алуның максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Традицион күмү урынлы зират	0,24	билгеләнми

4.10. Авыл жирлегә халкының социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь мөмкин булган дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре; әлегә объектларның авыл жирлегә халкы өчен территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь дәрәжәсен исәпләү күрсәткечләре

4.10.1. Халыкның инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән тәэмин итү дәрәжәсен жиңел машиналарның даими саклау урыннарының гомуми саныннан 10% ка тигез дип кабул итәргә кирәк (ләкин 1 урыннан да ким түгел), шул исәптән кресло-коляскадага инвалидларның автотранспортлары өчен махсуслаштырылган урыннар саны 5%.

Халыкның инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән ачык майданнарда жиңел машиналарны учреждение һәм

предприятиелэр янында кыска вакытка саклау өчен тээмин итү дэрэжэсен жиңел машиналарның вакытлыча саклау урыннарындагы гомуми саннан 10%ка тигех дип кабул итэргэ (лэкин 1 урыннан да ким түгел).

5. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘҢЭМИЯТКӘ ИЯ БУЛГАН ОБЪЕКТЛАРГА, КҮРСӘТЕЛГӘН ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА НОРМАТИВ ИЖТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӘҮГӘ РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР

5.1. Авыл жирлеге халкының электр, жылылык, газ һәм су белән тээмин итү, су чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр

5.1.1. Электр белән тээмин итү системаларын проектлаштыру электр чыганагында, “Торак һәм жәмәгать биналарын проектлау һәм монтажлау”, СП 31-110-2003 таләпләре (6 нчы бүлек), 2006 елның 2 нче июнендәге ОАО «ФСК ЕЭС»ның техник сәясәте турында Нигезләмә (2 бүлек) нигезендә, электр йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

Торак пунктлар территорияләрен чагыштырма исәпләү йөкләнешенен зурайтылган күрсәткечләрен алдан исәпләүләр өчен 10 нчы таблица нигезендә кабул итэргә кирәк.

10 нчы таблица

Халык саны	Торак пункт
	табигый газда булган плитәләр белән

(мең кеше)	(кВт/кеше)		
	торақ буенча барлығы	шул исәптән:	
		үзәк	микрорайоннар /кварталлар, төзелешләр
3тән ким	0,41	0,51	0,39

Искәрмә.

1. Торақ пунктның үзәге дигәндә, төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре күп жыелган территорияне аңларга кирәк.

3. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләренең йөкләнешләре исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

табигый газдагы плитәләр белән торақ пунктлар өчен: 1,2 – 1,6.

Зур күрсәткечләрне торақ пунктның үзәге территориясенә кабул итәргә тиешле.

Электр энергиясен бүлү системасы көчәнешен сайлау Татарстан Республикасы электр челтәрләрен бүлү челтәрләр үсеше схемасы нигезендә, перспективадагы электр йөкләнешләре үсешенә анализ ясауны истә тотып, тормышка ашырылырга тиеш.

Электр челтәрләренең йөкләнеше аларның үсеш концепциясен исәпләү срогы кысаларында һәм йөкләнеш системасында истә тотып: 35 – 110 – 220 – 500 кВ яки 35 – 110 – 330 – 750 кВ сайлана.

Электр белән тәмин итү йөкләнеше энергия трансформациясенең иң аз күләмдә санын истә тотып сайланырга тиеш. Алдагы чорга бигрәк тә максатчан булган йөкләнеш системасы булып 35 – 110/10 кВ тора.

Трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү жиһазларын торақ пункт территорияләрендә проектлауны Электр жайланмаларын урнаштыру Кагыйдәләре таләпләре һәм 2006 елның 2 нче июнендәге ОАО «ФСК ЕЭС»ның техник сәясәте турында Нигезләмә (2 бүлек) нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

Торақ төзелеш территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләре, бүлү жайланмалары һәм һавадагы электр тапшыру линияләренең кабельлегә күчү

урыннарын ядык типтагы итеп проектлау киңәш ителә.

5.1.2. Жылылык белән тәэмин итү системаларының яңаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәгеләрен төзекләндерү һәм үстерүне авыл жирлеген жылылык энергиясе белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

Жылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны исәпләнгән жылылык йөкләнешләре күрсәткечләре нигезендә, кулланучыларның жылылык белән тәэмин итү ышанычлылығы буенча категорияләрен истә тотып, “Жылылык челтәрләре” СНИП 41-02-2003 (5 бүлек), “Туры килүгә бәя. Күчәмез милек объектларына экологик таләпләр” ГОСТ Р 54964-2012 (А кушымтасы) таләпләре нигезендә тормышка ашырырга кирәк.

Торак пунктлар территорияләрендә жылылык белән тәэмин итүнең үзәкләтерелгән чыганаclarын коммуналь-склад һәм житештерү зоналарында, жылылык йөкләнеше үзәкләрендә урнаштырырга киңәш ителә.

Жылылык белән тәэмин итү чыганаclarын, жылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләннгән булырга тиеш.

Трассалар һәм жылылык челтәрләрен салу ысулларын “Жылылык челтәрләре” СНИП 41-02-2003 (9 бүлек), “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (12 нче бүлек) , СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНИП 2.07.01-89* таләпләре нигезендә күздә тотарга кирәк.

5.1.3. Газ белән тәэмин итү системаларының яңаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәгеләрен төзекләндерү һәм үстерүне “Газ бүлү системалары” СНИП 42-01-2002 таләпләре, “Газ бүлү һәм газ куллану системалары иминлеге кагыйдәләре” ПБ 12-529-03, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итү һәм газификацияләү генераль схемасы нигезендә, торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газификацияләү республика программалары нигезендә тормышка ашырырга кирәк.

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның зурайтылган күрсәткечен бер кешегә бер елга 220 куб.м күләмендә дип кабул итәргә кирәк.

Газны бүлү һәм газ тутыру станцияләре торау пунктлар чикләрендә урнашырга тиеш.

Газ тутыру пунктларын торак пунктның торак төзелеш территориясеннән тыш, жылсез якта урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрләрендә газ басымын киметү һәм жайга салу өчен газны көйләүче (блоклы яки шкафлы) пунктлар проектлаштырырга кирәк.

Газ көйләү пунктларын ул эшли торган район үзәгенә, районның йөкләнеш үзәгенә максималь якын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым торучы газ көйләү пунктлары биналарга һәм корылмаларга аерым бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

газ көйләү пунктына кәргәндә газның басымы вакытында 0,6 МПа га кадәр— 10 метр;

газ көйләү пунктына кәргәндә газның басымы вакытында 0,6 – 1,2 МПа – 15 метр.

5.1.4. Су белән тәмин итү системасын проектлаштыру, шул исәптән су белән тәмин итү чыгынакларын сайлау, су бирү корылмаларын урнаштыруны “Эчке су үткәрү һәм биналарның канализациясе” СП 30.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНиП 2.04.01-85*, “Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар” СП 31.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНиП 2.04.02-84*, “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (12 бүлек), “Эчәр өчен су. Эчә торган су белән тәмин итү үзәкләштерелгән системасында сының сыйфатына гигиеник таләпләр. Сыйфатны контрольдә тоту. Кайнар су белән тәмин итү системалары иминлеген тәмин итүгә гигиеник таләпләр” СанПиН 2.1.4.1074-01 , “Үзәкләштерелгән су белән тәмин итүдәге суның сыйфатына гигиеник таләпләр. Чыганакларны санитар саклау” СанПиН 2.1.4.1175-02 , “Хужалык-эчү өчен су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән чыганаклары. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлауның кагыйдәләре” ГОСТ 2761-84* , “Су белән тәмин итү һәм эчү өчен билгеләнешле су торбаларын санитар саклау зоналары” СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә тормышка ашыралар.

Халыкның хужалык- эчү өчен ихтыяжларына чагыштырмача уртача тәүлеккә (елга) су куллануның зурайтылган күрсәткечен түбәндәге күләмдә дип кабул итәргә кирәк:

эчке су үткәргеч һәм канализация, ванна һәм жирле су жылыту җайланмалары белән жиһазландырылган биналар өчен – бер кешегә бер тәүлеккә 200 литр су.

Су бирү корылмаларын урнаштыру тибын һәм схемасын сайлауны геологик, гидрогеологик һәм территориянең санитар шартларыннан чыгып башкарырга кирәк.

Су үткәрү челтәрләрен божралы итеп проектлаштырырга киңәш ителә. Чыгу булмаган линияле су үткәргечләрен куллану түбәндәге очрақларда мөмкин:

житештерү ихтыяжлары өчен су бирү өчен, авария вакытында су белән тәэмин итүгә тәнәфес ясау мөмкинлеге булганда;

хужалык-эчү өчен ихтыяжларга су бирү өчен торбаларның диаметрлары 100 мм.дан артмаганда;

суны янгынга каршы яи хужалык-янгын каршы ихтыяжларга биргәндә янгын сүндерүгә суны сарыф итүне исәпкә алмый линиянең озынлыгы 200 метрлан артык булмаганда.

Тышкы су үткәрү челтәрләрен биналарның һәм корылмаларның эчке су үткәрү челтәрләре белән божралау рөхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларның канализация системаларын проектлауны “Эчке су үткәрү һәм биналарның канализациясе” СП 30.13330.2012 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.01-85*, “Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар” СП 32.13330.2012 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.03-85*, “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (12 бүлек) таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

Көнкүреш җыелган суларны уртача тәүлеккә чагыштырмача чыгару исәбе, территориягә һәм яшел утыртмаларга су сибүгә суны тотуга киткән чыгымнарны исәпкә алмый уртача тәүлеккә чагыштырмача куллануга тигез итеп кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшлэгәндә чагыштырмача уртача тәүлеккә (елга) авыл торак пунктларыннан суларны чыгаруны 1 кешегә 150 л/тәүлегенә күләмдә кабул итү рөхсәт ителә.

Агызылган суларны чистарту корылмалары мәйданын жылы чорда өстенлек иткән җилләр өчен торак пунктның торак төзелешенә таба җилсез яктан, су агымы буенча түбәнрәк урнаштырырга киңәш ителә.

5.2. Авыл жирлеге халкының торак пункт чикләрендә урнашкан транспорт объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларын билгеләүгә рекомендацияләр

5.2.1. Торак пункт территорияләрендә урамнарның һәм юлларның уздыра алу мөмкинлеге автомобильләштерү дәрәжәсеннән чыгып билгеләнә.

2030 елга кадәр авыл торак пунктлары өчен автомобильләштерү дәрәжәсен 1000 кешега 440 автомобильгә тигез дүп кабул итәргә кирәк.

5.2.2. Жайга салына торган хәрәкәт булган магистраль урамнарда һәм юлларда уртача, зур һәм аеруча да зур авыл торак пунктларында төзелгән территорияләр чикләрендә жәяүлеләр чыгу урыннарын йөрү юллары белән бер дәрәжәдә (жир өсте) 200-300 метр интервал белән күз алдында тотарга кирәк

5.2.3. Жәмәгать транспортының тукталу пунктлары арасында араны 400-600 метрга тигез дүп кабул итәргә киңәш ителә.

5.2.4. Торак пункт чикләрендә автомобиль юлларын һәм жирлекнең жирле әһәмияткә ия объектларына караган транспорт объектларын проектлаштыруны “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” (11 бүлек, И,К,Л кушымталары) СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНИП 2.07.01-89* таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга рекомендацияләр

5.3.1. Торак төзелеше һәм торак төзелеш типлары күләмнәренә исәпләү күрсәткечләре булган һәм фаразлана торган социаль-демографик ситуацияне һәм халыкның керемнәре дәрәжәсен исәпкә алып башкарылырга тиешле.

5.3.2. Торак төзелеше характеры нигезендә 11 нче таблицада күрсәтелгән төзелеш типлары күрсәтеләләр.

11 нче таблица

№ т/б	Торак төзелеш тибы	Төзелешкә характеристика
----------	--------------------	--------------------------

1	Аз катлы торак төзелеше	3 катка кадәр кертеп шәхси йорт төзелеше; 3 катка кадәр кертеп блоклы торак йорт төзелеше; 4 катка кадәр кертеп күп фатирлы торак йорт төзелеше
2	Урта катлы торак төзелеше	5 тән 8 катка кадәр кертеп күп фатирлы торак йорт төзелеше
3	Күп катлы торак төзелеше	9 кат һәм аннан да биегрәк катка кадәр кертеп күп фатирлы торак йорт төзелеше

Торак төзелеше типларын аеру, аларны оештыруга таләпләрне ачыклау авыл жирлегендә жиридән куллану һәм төзелеш кагыйдәләре белән тормышка ашырыла.

5.3.3. Торак пунктларның торак төзелеше норматив параметрлары проектлаштыруны “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” 7 бүлеге, СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* таләпләре нигезендә билгеләнелә.

5.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын ачыклауга, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга рекомендацияләр

5.4.1. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяжын билгеләүне өчен төрле социаль-демографик төркем халыкның ихтыяжларын канәгатьләндерү кирәклегендә тормышка ашырырга кирәк.

5.4.2. Күрсәтелгән объектларны башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт челтәрләрен оештыру, урамнар, юллар һәм жәяүле юллар челтәрләре белән бергәлектә булуын исәпкә алып урнаштырырга кирәк.

5.4.3. Мәдәният, массакүләм ял, буш вакытны уздыру, физик культура һәм

массакулэм спорт объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең зурлығы проектлаштыруга бирем нигезендә кабул итәргә киңәш ителә.

5.4.4. Физик культура һәм массакулэм спорт объектларын белем бирү мәктәпләре һәм башка уку йортлары, ял итү һәм мәдәният учреждениеләре белән берләштерү рөхсәт ителә.

5.5. Информатизация һәм элемтә объектларын урнаштыруга рекомендацияләр

5.5.1. Яңа төзелешне тормышка ашырганда телекоммуникацион челтәрләренә, эфирлы цифрлы телевидениене кабул итүнең коллектив системасын һәм өй эчендәге элемтә челтәрләрен эчке коммуникацияләр буенча сузуны, бер үк вакытта өч элемтә операторы хезмәт күрсәтә алырлык сыйдырышлылык белән урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Информатизация һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең мәйданнарын 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә.

12 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Кишәрлекнең мәйданы
1	Почта элемтәсе бүлеге	700 – 1200 кв. метр
2	Автоматлаштырылган телефон станциясе	0,25 га
3	Төенле автоматлаштырылган телефон станциясе	0,3 га
4	Концентраторлар	40 – 100 кв. метр
5	Терәү-көчәйткеч станциясе	0,1 – 0,15 га
6	Үткәргеч аша тапшыру блок-станциясе	0,05 – 0,1 га
7	Тавышлы трансформатор подстанциясе	50 – 70 кв. метр
8	Кабель телевидениясенең техник үзәге	0,3 – 0,5 га

5.5.3. Элемтә предприятиеләренең биналарын күрше предприятие һәм зыян, коррозияле-актив, начар ис һәм тузан чыганагы булган технологик процесслы объектларга карата жилсез яктан (өстенлек итүче жилләргә карата), аларның санитар-саклау зоналарыннан тыш урнаштырырга кирәк.

5.5.4. Элемтә линияләрен урнаштыруны “Элемтә линияләре өчен жирләрне бирү нормалары” СН 461-74 таләпләре нигезендә тормышка ашырырга тиешле.

5.6. Авыл жирлегә халкының коммуналь калдыкларны жыю һәм чыгару объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында каты коммуналь калдыкларны жыю өчен автомобиль транспорты килә алырлык итеп контейнер майданчыкларын урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Кирәк кадәрле контейнер майданчыкларын ачыклау өчен контейнерла белән кулланучы халык саныннан, калдыклар жыелу нормасыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәпләү күләме калдыкларны иң күп барлыкка килгән чорында фактта аларның жыелуына туры килергә тиеш.

5.6.2. Коммуналь калдыклар жыелу нормасы күрсәткечләрен 13 нче таблицада китерелгән “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* таләпләре нигезендә кабул итәргә кирәк.

Жыела торган коммуналь калдыкларның санын вакыт-вакыт (һәр 5 ел) факттагы күрсәткечләр буенча тәгаенләп торырыга кирәк.

13 нче таблица

Коммуналь калдыкларның төрләре	Коммуналь калдыкларның саны 1 кешегә бер елга	
	кг	литр
Каты: су үткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән жылылык һәм газ белән жиһазландырылган торак биналардан; башка торак биналардан	190 – 225	900 – 1000
	300 – 450	1100 – 2000

Жәмәгать биналарын исәпкә алып кату коммуналь калдыкларның гомуми саны	280 – 300	1400 – 1500
Чокырлардан сыек (канализация булмаган очракта)	–	2000 – 3500

5.6.3. Контейнер майданчыкларын торак йортлардан, балалар, дөвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт майданчыкларыннан һәм халыкның ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга тиешле.

5.6.4. Бер майданда урнаштырылган чүп-чар өчен контейнерлар саны 5 контейнердан артык булмаска тиеш.

5.6.5. Сыек коммуналь калдыкларны жыю өчен үзәкләштерелгән су чыгару системасы белән тәмин ителмәгән торак төзелеше территориясендә ишегалд юынтык сулары урыннарын күздә тотарга кирәк.

5.7. Авыл жирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжларны билгеләүгә рекомендацияләр

5.7.1. Торак пункт төзелеше чикләрендә төрле билгеләнешле яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма авырлыгы (төзелеш территориясен яшелләндерү дәрәжәсе) 55%тан да ким булмаска тиеш.

Төрле билгеләнешле яшелләндерелгән территорияләр дигәндә гомуми һәм чикле кулланылыштагы яшелләндерелгән территорияләрне, үзләре чәчелеп үсә торган агач һәм куаклык утыртмаларын, торак пункт территориясендәге урманнарны күздә тотарга кирәк.

5.7.2. Торак пункттагы яшел утыртмаларны бердәм система рәвешендә, аның планлаштыру структурасын һәм жирле шартларны истә тотып күздә тотарга кирәк.

Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын төзекләндергәндә, булган яшел утыртмаларны максималь рәвештә саклау һәм куллануны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми кулланылыштагы яшелләндерү объектлары майданнарын түбәндәге күләмнәрдә ге майданнарда кабул итәргә кирәк:

парклар –10 га дан ким түгел;
 бакчалар – 3 га дан да ким түгел;
 скверлар – 0,5 га.

5.7.4. Торак пункт территориясендә төзекләндрерү һәм яшелләндрерү объектларын урнаштыру принциплары, объектларның параметрларын “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” СП 42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.07.01-89* таләпләре 9 бүлөгә нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.8. Зиратларны урнаштыруга рекомендацияләр

5.8.1. Әлегә бүлектә тәнне яки мәетнең калдыкларын жиргә индрерү юлы белән жирләнә торган традицион күмү зиратларын урнаштыруга таләпләр һәм рекомендацияләр китерелә.

5.8.2. Зират өчен кишәрлекнең зурлығы 40 га дан артмаска тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырган вакытта халыкның, үлү коэффициенты киләчәктә артуын, эшләрүче зиратлар булуын, бер жирләрү урыны өчен жир кишәрлегә нормасын күздә тотарга кирәк.

5.8.4. Зиратларны торак пунктлар территориясенә карата жилсез яктан урнаштырырга киңәш ителә.

5.8.5.. Яңа күмү урыннарын булдыру, гамәлдә булган жирләрү ураннарын төзекләндрерү экологик һәм санитар-гигиеник экспертиза бәяләмәләре булган очракта мөмкин.

5.8.6. Авыл зиратларын торак, жәмәгать биналарыннан, спорт-сәламәтләндрер һәм санатор-курорт объектларыннан 50 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.8.7. Зиратка бирелә торган кишәрлек түбәндәгә таләпләрне канәгәтләндререргә тиеш:

торак пунктлардан, ачык сулыклардан һәм су агымыннан каршы якка авышлык булырга;

су басу мөмкин булган зонада урнаштырылмаска;

грунт сулары максималь күтәрелештә булганда жир өслегеннән 2,5 метрдан ким булмаган грунт сулары торышы дәрәжәсендә булырга;

1,5 метр тирәнлектә һәм аннан да астарак коры, тишекле туфрак (көлсу, көлсу-кәсле), туфракның дымлылыгы 6-18% булырга .

5.8.8. Зиратлар территориясендә юл челтәрләрен, су сибү су торбасы яки шахта коесын, тышкы яктырту жайланмаларын күздә тотарга кирәк.

5.8.9. Күмү урыннары кишәрлекләренең зурлыгын 14 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 нче таблица

Бер урында бер дәрәжәдә күмүләр саны	Күмү кишәрлеге зурлыгы	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

6. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләре нигезендә әзерләнгән:

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы 2004 елның 29 декабрендәге, 190-ФЗ номерлы Федераль закон;

“Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында”, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның;

“Жирләү һәм жирләү эше турында”, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон;

“Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында”, 2010

елның 25 декабрдәгә 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “2014 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителүнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында”, 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары (30.05.2013 елга үзгәрешләр белән).

6.2. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәгә норматив документлар кулланылды:

42.13330.2011 Актуальләштерелгән редакция СНИП 2.07.01-89* “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү”;

СП 31.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНИП 2.04.02-84* “Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корымалар”;

СП 32.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНИП 2.04.03-85* «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корымалар»;

СП 59.13330.2012 Актуальләштерелгән редакциядә СНИП 35-01-2001 «Биналар һәм корымаларның автомобиль төркемнәре өчен керә алу мөмкинлеге»;

СанПиН 42-128-4690-88 «Торак пункт территорияләрен карап тотуга санитар кагыйдәләр»;

СанПиН 2.1.1279-03 «Зиратлар, жирләү өчен билгеләнешле башка биналар һәм корымаларны урнаштыру, жиһазландыру һәм карап тотуга гигиеник таләпләр»;

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1999 елның 19 октябрдәгә 1683-р номерлы Карары белән расланган Россия Федерациясе субъектларының социаль инфраструктура объектларында ихтыяж нормативларын ачыклау методикасы;

МДК 11-01.2002 «Россия Федерациясендә жирләү тәртибе һәм зиратларны карап тоту тәртибе турында рекомендацияләр»;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрдәгә 1071 номерлы Карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше проектлавының республика нормативлары;

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы шәһәр төзелеше проектлавының жирле нормативлары.

6.3. Нормативларны эзерлэгэндэ исэпкэ алындылар:

авыл жирлегенең административ-территориаль төзелеше;

авыл жирлегене социаль-демографик составы һәм тыгызлыгы;

табигать-климат шартлары;

Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлегенең социаль-икътисади үсеше программасы;

авыл жирлегенең социаль-икътисади үсеш фаразы;

жирле үзидарэ органнарының һәм кызыксынган затларның тэкъдимнэре.

6.4. Нормативларның төп өлешенедэ авыл жирлеге халкын тээмин итүнең минималь мөмкин булган дэрэжэсен исэплэү күрсэткечлэре һәм элге объектларның территориаль ала алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дэрэжэсен исэплэү күрсэткечлэре өчен жирлекнең жирле эһәмияткэ ия объектларының билгелэнгэн исемлеге Россия Федерациясе Шәһэр төзелеше кодексының 29.2 статьясы 4 бүлеге таләплэре, шулай ук норматив проектларны эшлэп чыгаруга техник бирем белән билгелэнгэн.